

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 23.10.2017).

2. Маляренко В. Т. Про заочне провадження у кримінальному судочинстві. *Вісник Верховного Суду України*. 2004. № 10 (50). С. 5–13.

3. Азаров Ю. І., Климчук М. П. Чи доцільне запровадження процедури спеціального досудового провадження та спеціального судочинства в Україні. *Юридична наука*. 2014. № 12. С. 134–140.

4. Шмаленя С. В., Валентій-Гезун В. М. Практика застосування слідчими та прокурорами положень Кримінального процесуального кодексу України щодо ініціювання та здійснення спеціального досудового розслідування. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 6. С. 234–237. URL: http://lsei.org.ua/6_2016/65.pdf (дата звернення: 23.10.2017).

5. Удалова А. А., Письменний Д. П. Здійснення кримінального провадження за відсутності підозрюваного, обвинуваченого. *Право України*. 2015. № 7. С. 51–57.

Одержано 26.10.2017

УДК 34.343.5(477)

Ольга Олександрівна ПРИШВА,

*курсант Херсонського факультету
Одеського університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Віктор Миколайович ВЕЛИКИЙ,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри спеціальних та професійних дисциплін
Херсонського факультету
Одеського університету внутрішніх справ*

ПРОБЛЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ПОБУТОВОМУ НАСИЛЬСТВУ

За повідомленням Департаменту організаційно-аналітичного забезпечення та реагування Національної поліції

© Пришва О. О., 2017

України за перше півріччя 2017 року поліція зареєструвала майже 60 тисяч заяв і повідомлень, пов'язаних із насильством у сім'ї [3].

У наш час насильство в сім'ї є досить буденним явищем і на нього часто ніхто не звертає уваги. Наприклад, 89 % респондентів – студентів Херсонських ВНЗ зізналися, що вони вперше зустрілися з жорстокістю у власній сім'ї з боку батька (36 %), матері (34 %), дідуся (6 %), бабусі та старшого брата (5 %), старшої сестри (8 %), тобто тих осіб, які повинні захищати їх і підтримувати.

Як свідчить опитування серед тих, хто зазнав насильства, зверталися по допомогу лише 54 %, з них зверталися до правоохоронних органів – 8 %, органів місцевої влади – 6 %, соціальних служб – 12 %, сусідів і знайомих – 15 %, родичів – 6 %, в інші місця – 18 % [2].

На думку засуджених, головними причинами їх сімейно-побутових конфліктів були: взаємні принижуючі образи, психологічна несумісність – 23,3 %; аморальна поведінка потерпілого, підозра в зраді – 18,3 %; неучасть у веденні господарства – 11,6 %; відмова грошей на придбання спиртних напоїв та розваги, неповернення боргу – 6,7 %; інше – 10,1 %.

Специфічними суб'єктами побутових конфліктів є діти і жінки.

Діти, які були виховані в сім'ях, де відбувалося насильство:

- у 6 разів частіше намагаються вчинити самогубство;
- на 60 % більше схильні до вживання алкоголю та наркотиків;
- на 40 % більше схильні до вчинення зґвалтувань;
- у 11 разів більше схильні у зрілому віці бити своїх партнерок і жорстоко ставитися до власних дітей;
- діти, що були свідками насильства в родині, проявляють ті ж симптоми, що й діти, які зазнали фізичного насильства.

Побутовий конфлікт часто пов'язаний з насильством, яке може мати кілька підвидів: фізичне; психологічне; сексуальне; економічне [1]. Кожен з даних підвидів має небажаний характер у життєдіяльності сім'ї саме як унікального соціального організму.

Своєчасна поінформованість правоохоронних органів про конфліктні сім'ї та групи населення є запорукою їх превентивних дій. Джерелами такої інформації можуть бути:

- листи, скарги, заяви громадян, організацій і підприємств про факти девіантної поведінки;
- протоколи затримання працівниками міліції осіб за різні правопорушення;
- адміністративні матеріали стосовно дорослих осіб, які мають сім'ю і дітей (затриманих у нетверезому стані та за дрібне хуліганство тощо);
- матеріали перевірки стосовно неповнолітніх, які скоїли суспільно-небезпечні діяння, передбачені кримінальним законодавством, до досягнення віку кримінальної відповідальності;
- матеріали кримінальних справ стосовно неповнолітніх і дорослих, які мають сім'ю і дітей;
- матеріали медичних закладів стосовно осіб, які хворіють хронічним алкоголізмом, наркоманією, перебувають на обліку в вендиспансері;
- судові матеріали щодо шлюбних розлучень, дані паспортних столів, житлово-комунальних господарств, служб соціального захисту населення, кризових центрів, притулків, щодо матерів-одиначок, удів і вдівців, які виховують неповнолітніх дітей, про сім'ї, які перебувають у скрутному матеріальному становищі, мають погані побутові умови;
- дані служб зайнятості населення, перш за все про сім'ї, де кілька членів є безробітними;
- бесіди з самими членами конфліктних сімей, їх сусідами, представниками адміністрації та педагогічними працівниками навчально-виховних закладів, з іншими особами, що володіють відповідною інформацією;
- оперативні дані.

Чому ж жертви побутового насильства часто уникають звернень до правоохоронних органів? Серед конкретних причин дослідження виявляють такі:

- вважають, що все одно нічого не допомогло б – 30,9 %;
- не вірять у допомогу – 23,6 %;
- не хочуть виносити «сміття з хати» – 23,6 %;

□ налаштовані самостійно вирішувати проблему – 23,6 %;

□ бояться помсти насильника – 21,8 %;

□ соромляться – 12,7 %;

□ вважають, що завдана шкода не значна – 10,5 %;

□ мають надію, що винний у насильстві сам змінить свою поведінку – 9,1 %;

□ бояться позбутися житла – 7,3 %;

□ не бажають руйнувати сім'ю – 7,3 %;

□ не бажають залишити дітей без батька – 5,5 %.

Серйозним чинником насилля є побутовий алкоголізм. 30,0 % засуджених за побутове насилля також назнають пияцтво як головну причину небезпечних конфліктів, які завершилися вчиненням тяжких злочинів.

Великий обсяг роботи з даної проблеми виконують дільничні інспектори поліції, працівники прокуратури.

В якості індикаторів побутових конфліктів, пов'язаних із насильством є:

- Наявність у осіб фізичних ушкоджень.
- Депресія, низька самооцінка, думки про самогубство.
- Хронічні проблеми зі здоров'ям.
- Вживання алкоголю або наркотиків.
- Посилена ізоляція.
- Скарги жертв.
- Погрози.

Слід зазначити, що в Україні дану проблему під свій контроль крім правоохоронців беруть органи опіки та піклування при органах місцевого самоврядування, соціальні служби. Обласні, міські, районні, сільські, селищні Ради приймають та розглядають по суті скарги, зауваження, пропозиції щодо недієздатних, обмежено дієздатних і неповно дієздатних громадян (зокрема дітей), тим самим забезпечуючи припинення та профілактику насилля проти дітей у сім'ях.

Висновок. Таким чином, аналізуючи вище наведене, можна дійти висновку, що найбільш небезпечними і небажаними побутовими конфліктами є у формі насильства. Важливим моментом є обґрунтування підстав для визнання сім'ї неблагополучною та необхідністю її вивчення. На нашу думку фахівці повинні бути підготовленими здійснювати цей процес двобічно: з одного боку відповідні служби

самі повинні провадити кримінологічні дослідження з метою виявлення таких сімей, а з іншого вони повинні реагувати на інформацію щодо подібних сімей, яка надходить у ці служби.

Список бібліографічних посилань

1. Про попередження насильства в сім'ї : закон України від 28.12.2015 № 2789-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2789-14> (дата звернення: 21.10.2017).

2. Великий В. М. Соціальна педагогіка правоохоронної діяльності. Харків, 2010. 340 с.

3. За збіраною поліцейськими доказовою базою потерпілими від злочинів визнано понад 75 тисяч жінок // Національна поліція України : офіц. сайт. URL: https://www.npu.gov.ua/uk/publish/printable_article/2181062 (дата звернення 15.10.2017).

Одержано 27.10.2017

УДК 351.74(477)

Дар'я Олександрівна СЕЧАНЦИНА,

курсант групи Ф1-203 факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Олена Юріївна САЛМАНОВА,

доктор юридичних наук, професор,

завідувач кафедри адміністративного права і процесу

факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЩОДО ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію», це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Вказані норми чинного законодавства частково вказують на місце Національної поліції України у системі центральних органів виконавчої влади України.